EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 22.12.2010
COM(2010) 779 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu

SEC(2010) 1589 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu

KOPSAVILKUMS

Efektīvi intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas līdzekļi ir svarīgi inovāciju un jaunrades veicināšanai. Direktīva 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu saskaņo tiesību īpašniekiem un valsts iestādēm pieejamo līdzekļu minimumu cīņā pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem. Tā arī izveido vispārēju sistēmu informācijas apmaiņai un administratīvai sadarbībai starp valstu iestādēm un Komisiju .

Pirmais novērtējums par direktīvas ietekmi rāda, ka kopš tās pieņemšanas un ieviešanas dalībvalstīs panākts ievērojams progress. Ar direktīvu izveidoja augstus Eiropas tiesiskos standartus dažāda veida tiesību piemērošanai, kuras aizsargā neatkarīgi tiesiskie režīmi (piemēram, autortiesības, patenti, preču zīmes un dizainparaugi, kā arī ģeogrāfiskas norādes un augu selekcionāru tiesības).

Tomēr, neraugoties uz vispārēju piemērošanas procedūru uzlabošanos, satrauc intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu apmērs un finanšu vērtība. Viens no iemesliem ir interneta piedāvāto intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanas iespēju bezprecedenta pieaugums. Direktīvas izstrādāšanas laikā šī problēma nebija aktuāla.

Citi jautājumi, kam varētu būt nepieciešama īpaša uzmanība, ir tādu pagaidu un piesardzības pasākumu izmantošana kā tiesiskās aizsardzības līdzekļi, pierādījumu vākšanas un saglabāšanas procedūras (tostarp sasaiste starp tiesībām uz informāciju un privātuma aizsardzību), dažādu korektīvu pasākumu, tostarp iznīcināšanas izmaksu, nozīmes skaidrošana un zaudējumu aprēķins.

SATURS

KOPSAVILKUMS 2

1. Ievads 3

2. Piemērošanas direktīvas mērķi 5

3. Skaidrojumi, kas nepieciešami intelektuālā īpašuma tiesību efektīvākai aizsardzībai un iekšējā tirgus labākai darbībai 5

3.1. Digitālās vides specifiskās problēmas un to risināšana 5

3.2. Direktīvas darbības jomas precizēšana 5

3.3. Starpnieku jēdziena precizēšana un tiesiskās aizsardzības līdzekļu praktiskās realizējamības uzlabošana 6

3.4. Pareizā līdzsvara panākšana starp tiesībām uz informāciju un tiesību aktiem par privātumu 7

3.5. Zaudējumu atlīdzināšanas kompensējošā un atturošā efekta nodrošināšana 8

3.6. Dažādo korektīvo pasākumu skaidrojums 8

3.7. Citi jautājumi 8

4. Secinājums 9

1. IEVADS

Ir svarīgi atrast efektīvus līdzekļus intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai, lai veicinātu inovācijas un jaunradi. Šis ziņojums sniedz pirmo novērtējumu par Direktīvas 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu[1] (turpmāk — „direktīva") ieviešanu un ietekmi. Novērtējuma nepieciešamība noteikta direktīvas 18. pantā, un tā pamatā ir gan Komisijas vērtējums par tendencēm, gan atgriezeniskā saite no dalībvalstīm to sagatavotajos ziņojumos, kuri savukārt atspoguļo nozares, juristu, patērētāju asociāciju un citu ieinteresēto pušu pausto viedokli.

No saņemtās informācijas izriet, ka direktīva ievērojami un pozitīvi Eiropā ietekmējusi intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību saskaņā ar civiltiesībām. Direktīva izveidojusi skaidru sistēmu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai, kas, vispārīgi runājot, nodrošina salīdzināmu aizsardzību visās valstīs. Īpaši autorības vai īpašuma tiesību prezumpcija (5. pants), iespēja „izvērtēt paraugus" informācijas vākšanas kontekstā (6. pants), pagaidu pasākumi pierādījumu saglabāšanai (7. pants) un iespēja izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret starpniekiem (9. un 11. pants) ir veicinājusi intelektuālā īpašuma tiesību efektīvāku piemērošanu Eiropas Savienībā.

[1] OV L 157, 30.4.2004., 16. lpp.

Tā kā daudzās dalībvalstīs direktīva tika transponēta vēlu (transponēšanas process beidzās tikai 2009. gadā)[2], pieredze direktīvas piemērošanā tomēr ir neliela un ir ziņas tikai par dažām tiesā izskatītām lietām. Tādējādi Komisija nav varējusi veikt nozīmīgu ekonomikas analīzi par direktīvas ietekmi uz inovācijām un informācijas sabiedrības attīstību, kā noteikts direktīvas 18. pantā.

Neraugoties uz šiem ierobežojumiem, sākotnējais novērtējums par direktīvas efektivitāti ir sagatavots īstajā laikā. Saskaņā ar vairākiem starptautisku organizāciju un nozares veiktiem pētījumiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumi sasnieguši ievērojamu līmeni, un dažas šādas preces apdraud patērētāju veselību un drošību[3]. Atbildot uz šo situāciju, Komisija pēdējo divu gadu laikā pieņēmusi divus paziņojumus[4]. Ar otro paziņojumu cita starpā tika izveidots Eiropas Viltošanas un pirātisma novērošanas centrs , lai uzlabotu izpratni par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem un izveidotu platformu valstu iestāžu pārstāvjiem un ieinteresētajām personām ideju un zināšanu apmaiņai par labāko praksi, izstrādātu kopēju piemērošanas stratēģiju un rekomendācijas politikas veidotājiem. Tad sekoja divas Padomes rezolūcijas[5] Komisijas politikas atbalstam. Eiropas Parlamenta pieņemtajā ziņojumā arī pausts atbalsts politikas stiprināšanai, tostarp spēcīgam tiesiskam pamatam viltojumu un pirātisma apkarošanai[6]. Nozīmīgu pamatu bažām rada arī ārpus ES notiekošie intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumi. Komisija tiem pievērsusies dažādos veidos, piemēram, iekļaujot plašas nodaļas par intelektuālā īpašuma tiesībām divpusējos tirdzniecības nolīgumos un piedaloties starptautiskās iniciatīvās, piem., patlaban notiekošajās augsta līmeņa sarunās par tirdzniecības nolīgumu viltojumu novēršanas jomā (*ACTA*)[7].

Analīze rāda, ka dalībvalstu atšķirīgā izpratne par dažiem direktīvas noteikumiem, tostarp sasaisti ar citām direktīvām, radījusi **atšķirīgas interpretācijas un piemērošanu praksē**. Šos noteikumus būtu pamatoti izskaidrot sīkāk, lai direktīva būtu pilnā mērā efektīva.

Internets un digitālās tehnoloģijas pievienojušas jaunu, problemātisku dimensiju intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai. No vienas puses, internets ļāvis autoriem, izgudrotājiem un komercpartneriem rast jaunus veidus savu produktu pārdošanai. No otras puses, tas arī pavēris iespējas jauna veida pārkāpumiem, un jau ir pierādījies, ka dažus šādus pārkāpumus ir grūti apkarot.

Šajā ziņojumā izklāstīta virkne konkrētu jautājumu, kuriem var būt vajadzīgs skaidrojums, īpaši lai pielāgotu direktīvu jauniem uzdevumiem, ko rada mūsdienu digitālā sabiedrība. To papildina Komisijas dienestu darba dokuments, kas nodrošina papildu informāciju un pamatu Komisijas secinājumiem.

---

2 Direktīvas ieviešanas termiņš tolaik 25 dalībvalstīm bija 2006. gada 29. aprīlis. Sīkāku informāciju par transponēšanas procesu sk. šim ziņojumam pievienotajā [Komisijas] dienestu darba dokumenta 1. pielikumā.

3 Piemēram, sk. http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/OECD-FullReport.pdf; http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/Building%20a%20Digital%20Economy%20-%20TERA(1).pdf.

4 Komisijas 2008. gada 16. jūlija paziņojums „Eiropas rūpnieciskā īpašuma tiesību stratēģija", COM(2008)465 galīgā redakcija, un Komisijas paziņojums „Intelektuālā īpašuma tiesību stingrāka piemērošana iekšējā tirgū", COM(2009)467 galīgā redakcija.

5 Padomes 2008. gada 25. septembra Rezolūcija par visaptverošu Eiropas mēroga plānu cīņai pret viltošanu un pirātismu, OV C 253, 4.10.2008., 1. lpp., un Padomes 2010. gada 1. marta rezolūcija par intelektuālā īpašuma tiesību stingrāku piemērošanu iekšējā tirgū, OV C 56, 6.3.2010., 1. lpp.

6 Eiropas Parlamenta 2010. gada 22. septembra rezolūcija par intelektuālā īpašuma tiesību stingrāku piemērošanu iekšējā tirgū (2009/2178(INI)), A7-0175/2010.

7 Sīkāku informāciju sk. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2005:129:0003:0016:EN:PDF.

2. PIEMĒROŠANAS DIREKTĪVAS MĒRĶI

Atšķirības starp dalībvalstu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas sistēmām apdraud iekšējā tirgus pienācīgu darbību un vājina materiālo tiesību aktu piemērošanu attiecībā uz šādām tiesībām. Tādējādi tiek radīti šķēršļi pārrobežu darbībām, zaudēta uzticēšanās iekšējam tirgum un samazināti ieguldījumi inovācijās un jaunradē. Direktīva satuvina valstu likumdošanas sistēmas, dodot tiesību īpašniekiem un dalībvalstu iestādēm standarta instrumentu minimumu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu apkarošanai.

Ar direktīvu *TRIPS* līgumā[8] paredzētos civiltiesiskos pasākumus iestrādā ES tiesiskajā regulējumā. Tā pārsniedz nolīguma noteikumu minimumu, jo aptver arī, piemēram, zaudējumus/atlīdzību, korektīvus pasākumus un pierādījumus. Turklāt direktīvas pamatā ir dalībvalstu tiesību aktos atspoguļotā prakse, kas izrādījusies visefektīvākā līdz direktīvas pieņemšanai („labākās prakses pieeja"). Dalībvalstis var arī pievienot sankcijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas ir labvēlīgāki tiesību īpašniekiem[9]. Tādējādi direktīva nodrošina minimālu un vienlaikus elastīgu tiesisku regulējumu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai.

3. SKAIDROJUMI, KAS VAR BŪT NEPIECIEŠAMI INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU EFEKTĪVĀKAI AIZSARDZĪBAI UN IEKŠĒJĀ TIRGUS LABĀKAI DARBĪBAI

Analīze par direktīvas ieviešanu dalībvalstīs rāda, ka direktīva nodrošina stabilu pamatu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai iekšējā tirgū, bet var būt nepieciešams skaidrojums, lai nepieļautu neskaidrības un pielāgotu direktīvu jaunām problēmām, ko izvirza mūsdienu digitālā vide.

3.1. Digitālās vides specifiskās problēmas

Interneta daudzfunkcionālais raksturs atvieglo iespējas veikt visdažādākos intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus. Internetā pārdošanai tiek piedāvātas preces, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Meklēšanas rīki bieži ļauj pārkāpējiem piesaistīt interneta lietotājus saviem nelikumīgajiem piedāvājumiem, kas pieejami pirkšanai vai lejupielādei. Tādu failu apmaiņa, kuru saturu aizsargā autortiesības, kļuvusi par pierastu parādību, daļēji tāpēc, ka likumīgu digitāla satura piedāvājums atpaliek no pieprasījuma, īpaši pārrobežu pieprasījuma, tādējādi daudzi likumpaklausīgi iedzīvotāji pastrādā apjomīgus autortiesību un blakustiesību pārkāpumus, nelikumīgi augšupielādējot un izplatot aizsargātu saturu. Daudzas tiešsaistes vietnes pašas izplata aizsargātus darbus vai veicina to izplatīšanu tiešsaistē bez tiesību īpašnieku piekrišanas. Saistībā ar šo var būt vajadzīgs skaidri izvērtēt pastāvošā tiesiskā regulējuma nepilnības.

3.2. Direktīvas darbības joma

Direktīvu piemēro visiem tādu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, ko aizsargā Eiropas vai valstu tiesību akti, un tajā nav definētas intelektuālā īpašuma tiesības, ko tā aptver. Kaut gan šāda elastīga pieeja sniedz vairākas priekšrocības, dalībvalstīs tiek dažādi interpretēts

---

[8] 1994. gada Līgums par intelektuālā īpašuma tiesībām, kas saistītas ar tirdzniecību (*TRIPS* līgums), un Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmums 94/800/EK par Urugvajas raunda (1986–1994) daudzpusējo sarunu rezultātā panākto vienošanos noslēgšanu Eiropas Kopienu vārdā par tās kompetencē esošiem jautājumiem (OV L 336, 1. lpp.)

[9] Sk. direktīvas 2. panta 1. punktu.

„intelektuālā īpašuma tiesību" jēdziens, un rezultātā tās lūgušas Komisiju publicēt tādu intelektuālā īpašuma tiesību minimuma uzskaitījumu, kuras, pēc Komisijas domām, aptver šī direktīva[10].

Pat pēc Komisijas skaidrojuma publicēšanas joprojām pastāv nenoteiktība par to, vai ir aptvertas dažas tiesības, kuras tiek aizsargātas ar valstu tiesību aktiem. Tas galvenokārt attiecas uz domēnu nosaukumiem, valsts tiesībām tādos jautājumos kā tirdzniecības noslēpumi (tostarp zinātība) un citas darbības, ko bieži aptver valsts likumi par negodīgu konkurenci, piemēram, par parazītiskām kopijām un citāda veida „konkurenci uz likumības robežas". Šķiet, ka arī šāda veida negodīga komercprakse sastopama arvien biežāk. Šādai praksei bieži ir kaitnieciska ietekme uz tiesību īpašniekiem, tā apdraud inovācijas un patērētājiem dod tikai īstermiņa ieguvumus. Varētu būt lietderīgi pamatīgāk novērtēt šo negatīvo parādību un nepieciešamību direktīvā uzskaitīt intelektuālā īpašuma tiesību minimumu, uz kurām tā attiecas.

3.3. Starpnieku jēdziens un tiesiskās aizsardzības līdzekļu praktiskā realizējamība

Direktīvā plaši interpretēts „starpnieka" jēdziens, tajā ietverot ikvienu starpnieku, „kura pakalpojumus izmanto *trešā persona*, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības". Tas norāda, ka pat starpnieki, kam nav tiešu līgumisku attiecību vai saistības ar pārkāpēju, ir pakļauti Direktīvā noteiktajiem pasākumiem.

Neraugoties uz to, dalībvalstu tiesu pieprasītais pierādījumu līmenis kopumā ir diezgan augsts. Turklāt joprojām pastāv nenoteiktība par starpniekiem un īpašiem pasākumiem, kas uz tiem attiecas, kad tie veicina vai atvieglo pārkāpumu, neatkarīgi no to atbildības.

Starpniekiem, kuri pārvadā preces, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības(piemēram, pārvadātājiem, kravu ekspeditoriem vai aģentiem), var būt vadošā loma, kontrolējot tādu preču izplatīšanu, kuras pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Interneta platformām, piemēram, tiešsaistes pārdošanas vietām vai meklēšanas rīkiem, arī var būt svarīga loma pārkāpumu skaita samazināšanā, īpaši izmantojot preventīvus pasākumus un nelikumīgas informācijas paziņošanas un izņemšanas (*„notice and take down"*) politiku.

Arī interneta pakalpojumu sniedzēji ir svarīgi tiešsaistes vides darbības nodrošināšanā. Tie nodrošina piekļuvi internetam un tīklu starpsavienojumus, kā arī mitina tīmekļa vietnes un serverus. Tā kā pakalpojumu sniedzēji ir starpnieki starp visiem interneta lietotājiem un tiesību īpašniekiem, tie bieži nonāk sarežģītā situācijā klientu nelikumīgo darbību dēļ. Tādēļ ES tiesību aktos jau ir ietverti īpaši noteikumi, kas ierobežo tādu interneta pakalpojumu sniedzēju atbildību, kuru pakalpojumi tiek izmantoti intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanai[11].

Pasākumi, kas vērsti pret starpniekiem, īpaši attiecas uz tiesībām uz informāciju, pagaidu un piesardzības pasākumiem (piem., iepriekšējiem izpildrakstiem) vai pastāvīgiem izpildrakstiem.

---

[10] Komisijas Paziņojums attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu 2. pantu (2005/295/EK), OV L 94, 13.4.2005., 37. lpp.

[11] Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK par dažiem tiesiskiem informācijas sabiedrības pakalpojumu aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību), OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.

Direktīva ļauj dalībvalstīm noteikt, kad un kā var izdot izpildrakstu pret starpnieku. Lai šis princips darbotos efektīvi, varētu būt lietderīgi paskaidrot, ka izpildrakstiem nevajadzētu būt atkarīgiem no starpnieka atbildības. Turklāt, kā liecina fakti, kas minēti šim ziņojumam pievienotajā [Komisijas] dienestu darba dokumentā, patlaban pieejamie leģislatīvie un neleģislatīvie instrumenti nav pietiekami stingri, lai efektīvi apkarotu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus tiešsaistē. Ņemot vērā to, ka starpnieki atrodas izdevīgā stāvoklī, lai sekmētu tiešsaistes pārkāpumu novēršanu un izbeigšanu, Komisija varētu izpētīt, kā starpniekus iesaistīt vēl vairāk.

3.4. Jautājums par pareizo līdzsvaru starp tiesībām uz informāciju un tiesību aktiem par privātumu

Saskaņā ar tiesībām uz informāciju pārkāpējam vai citai personai ir pienākums sniegt tiesību īpašniekam informāciju par tādu preču izcelsmi un izplatīšanas tīkliem, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Galvenās grūtības saistībā ar šīm tiesībām ir nepieciešamība ievērot tiesību aktus par privātumu un personas datu aizsardzību.

Šķiet, ka dažās dalībvalstīs direktīvā noteiktās tiesības uz informāciju piešķirtas ļoti ierobežoti, kas izriet galvenokārt no valsts tiesību aktiem par personas datu aizsardzību un saglabāšanu[12]. Šim jautājumam varētu būt jāpievērš īpaša uzmanība. Valsts tiesību aktiem arī jāļauj tiesām piemērot ES tiesību aktus par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu. Kā liecina Eiropas Savienības Tiesas prakse, ir jāpanāk taisnīgs līdzsvars starp dažādām tiesībām (piemēram, tiesībām uz datu aizsardzību un tiesībām uz īpašumu, kurās ietvertas arī intelektuālā īpašuma tiesības)[13], ņemot vērā to, ka gan datu/privātās dzīves aizsardzību, gan intelektuālā īpašuma aizsardzību Eiropas Savienības Pamattiesību harta atzīst par pamattiesībām[14].

Eiropas tiesiskais regulējums attiecībā uz personas datu aizsardzību[15], no vienas puses, un intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, no otras puses, ir neitrāls, kas nozīmē, ka nav noteikumu, kas paredzētu, ka tiesībām uz privātumu vispārīgi ir priekšroka salīdzinājumā ar tiesībām uz īpašumu vai otrādi. Tādējādi valstu tiesību aktiem, ar kuriem ievieš dažādas direktīvas, jābūt veidotiem tā, lai katrā atsevišķā gadījumā varētu rast līdzsvaru starp šīm tiesībām, lai garantētu, ka noteikums par tiesībām uz informāciju var efektīvi aizsargāt tiesību īpašniekus, neapdraudot tiesības, kas attiecas uz personas datu aizsardzību. Varētu būt rūpīgāk jāizvērtē, vai dalībvalstu tiesību akti un to piemērošanas veids atbilst šīm prasībām. Ja nepieciešams, varētu būt jāapsver pasākumi situācijas uzlabošanai un pareizā līdzsvara izveidošanai starp dažādām tiesībām.

---

12 Saskaņā ar 2009. gada pētījumu par tiešsaistes autortiesību piemērošanu un datu aizsardzību atsevišķās dalībvalstīs (*Study on Online Copyright Enforcement and Data Protection in Selected Member States* (*Hunton & Williams*, Briselē, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/study-online-enforcement_en.pdf) kā piemēru var minēt Austriju un Spāniju.

13 2008. gada 29. janvāra spriedums lietā C-275/06 *Productores de Música de España (Promusicae) pret Telefónica de España SAU* un 2009. gada 19. februāra spriedums lietā C-557/07 *LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungschutzrechten GMBH pret Tele2 Telecommunication GMBH*.

14 Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. un 8. pants un 17. panta 2. punkts (2000/C 364/01), OV C 364, 18.12.2000., 1. lpp.

15 Īpaši Direktīva 95/46/EK par personas aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp., un Direktīva 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju), OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp.

3.5. Zaudējumu atlīdzināšanas kompensējošais un atturošais efekts

Direktīvā paredzētajiem pasākumiem, procedūrām un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem jābūt efektīviem, samērīgiem un jāattur no tiesību pārkāpšanas. Patlaban zaudējumu atlīdzība, ko izmaksā intelektuālā īpašuma tiesību lietās, joprojām ir salīdzinoši zema. Tikai dažas dalībvalstis ziņojušas par izmaksājamās atlīdzības palielinājumu šīs direktīvas ieviešanas rezultātā.

Saskaņā ar informāciju, kas saņemta no tiesību īpašniekiem, zaudējumu atlīdzība patlaban nešķiet efektīva, lai atturētu potenciālos pārkāpējus no iesaistīšanās nelikumīgās darbībās. Tas īpaši attiecas uz gadījumiem, kad tiesu noteiktās zaudējumu atlīdzības nav samērīgas ar pārkāpēju gūto peļņu.

Zaudējumu atlīdzības galvenais mērķis ir nostādīt tiesību īpašnieku tādā pašā situācijā, kādā tas būtu, ja pārkāpums nebūtu noticis. Tomēr patlaban pārkāpēju peļņa (netaisnīga iedzīvošanās) bieži izrādās ievērojami lielāka nekā faktiskie zaudējumi, kas radušies tiesību īpašniekam. Šādos gadījumos varētu būt jāapsver, vai tiesām vajadzētu būt pilnvarām noteikt atlīdzību tādā apmērā, kas ir samērojams ar pārkāpēja netaisnīgo iedzīvošanos, pat ja tā pārsniedz tiesību īpašniekam radītos faktiskos zaudējumus. Līdzīgā veidā varētu vairāk izmantot iespēju izmaksāt atlīdzību par zaudējumiem, ko radījušas citas ekonomikas sekas un morālais kaitējums.

Gadījumos, kad pārkāpējs ir juridiska persona un tiesību īpašnieks nevar atgūt zaudējumus, jo pārkāpējam nav aktīvu, tas ir likvidēts vai ir citādi maksātnespējīgs, varētu novērtēt, vai tiesību īpašnieks var piedzīt zaudējumus no sabiedrības rīkotājdirektora (rīkotājdirektoriem) saskaņā ar valsts tiesību aktiem un, ja var, tad ar kādiem nosacījumiem.

3.6. Korektīvie pasākumi

Kā sīkāk izklāstīts Komisijas dienestu darba dokumentā, varētu būt nepieciešams definīcijas „korektīvi pasākumi” sīkāks skaidrojums. Tas nozīmē, ka vairākumā valstu tiesību aktu nav skaidri nošķirti jēdzieni „atsaukt” un „galīgi izņemt” no tirdzniecības aprites preces, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Vēl varētu tikt skaidrots arī tas, kā šos pasākumus piemēro, ja preces vairs nepieder pārkāpējam.

Visbeidzot attiecībā uz izmaksām saistībā ar tādu preču iznīcināšanu, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, varētu būt jāapsver, kā nodrošināt to, ka tiesa šīs izmaksas var piedzīt tieši no zaudējušās puses.

3.7. Citi jautājumi

Analizējot direktīvas ieviešanu dalībvalstīs, rodas vairāki citi jautājumi, kurus varētu būt vērts apspriest tālāk ES līmenī.

Pirmkārt, šķiet, ka dalībvalstis reti izmantojušas direktīvas fakultatīvos noteikumus (piem., pārmeklēšanas orderus, kas paredz, ka tiesas darbinieks var iekļūt iespējamā pārkāpēja telpās un novērtēt situāciju. Šo fakultatīvo direktīvas noteikumu dažas dalībvalstis nav ieviesušas civilajā tiesvedībā, tādēļ šis pasākums ir pieejams tikai krimināla jā tiesvedībā). Vēl retāki ir gadījumi, kad saskaņā ar 2. panta 1. punktu dalībvalstis pieņēmušas noteikumus, kas būtu labvēlīgāki tiesību īpašniekiem nekā direktīvas noteikumi. Varētu būt detalizētāk jāpārbauda šādas rīcības iemeslus. Sīkāk varētu būt jāizpēta saikne dalībvalstu noteikumos starp prasību

par „komercdarbībai raksturīgu daudzumu” (t.i., prasību, ka tiesību pārkāpums tiek izdarīts ar mērķi iegūt tiešu vai netiešu ekonomisku vai komerciālu labumu) un tiesībām uz informāciju.

Otrkārt, varētu būt jāvērtē pieejamās iespējas, ko var izmantot, lai risinātu problēmas saistībā ar pierādījumu vākšanu pārrobežu lietās, un nepieciešamība precīzāk definēt, kad var uzskatīt, ka informācija ir tiesas procesā iesaistītas puses „rīcībā” (6. panta 1. punkts). Sīkāks novērtējums varētu būt pamatots arī saistībā ar to, vai pašreizējie noteikumi par pierādījumu vākšanu lietās, kas saistītas ar konfidenciālu informāciju, rada problēmas praksē, īpaši pagaidu pasākumu kontekstā un gadījumos, kad valstīs atšķiras konfidencialitātes jēdziens.

Visbeidzot, varētu būt jāpēta, cik lietderīgi ir saskaņot tādu preču sekundāru izmantošanu, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, un iespējamās problēmas saistībā ar šādu saskaņošanu.

4. SECINĀJUMS

Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumi rada plašu kaitējumu ekonomikai. Ievērojams skaits produktu, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, tagad rada reālus draudus patērētāju veselībai un drošībai. Pienācīga intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība ir pamats, lai stimulētu inovācijas un kultūru ekonomikā, kas rada bagātību, ir balstīta uz zināšanām un kurā valda konkurence. Rūpīgi jālīdzsvaro dažādas intereses. Lai to paveiktu, Komisija turpinās aktīvi strādāt ar visām ieinteresētajām personām.

Galvenais secinājums, kuru iespējams izdarīt no šī pirmā direktīvas novērtējuma, ir tāds, ka direktīvai ir bijusi ievērojama un pozitīva ietekme uz intelektuālā īpašuma tiesību civiltiesisko aizsardzību Eiropā. Taču ir kļuvis skaidrs, ka direktīva nav veidota, paturot prātā interneta ietekmi uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu. Turklāt ir vairāki jautājumi, kam varētu būt nepieciešama īpaša uzmanība, piemēram, tādu pagaidu un piesardzības pasākumu izmantošana kā tiesiskās aizsardzības līdzekļi, pierādījumu vākšanas un saglabāšanas procedūras (tostarp sasaiste starp tiesībām uz informāciju un privātuma aizsardzību), dažādu korektīvu pasākumu, tostarp iznīcināšanas izmaksu, nozīmes skaidrošana un zaudējumu aprēķins.

Lai nodrošinātu informētus Komisijas lēmumus saistībā ar nākotnes pasākumiem, kas varētu būt plānoti, un lai papildinātu to rūpīgo ietekmes novērtējuma darbu, ko Komisija uzsāk par šajā ziņojumā minētajiem jautājumiem, Eiropas Parlamenta, Ministru padomes, dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas un visu citu ieinteresēto pušu viedokļus par šo ziņojumu Komisija gaidīs līdz **2011. gada 31. martam**.